

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้มีกลไกให้ผู้ให้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูล
ในภาคสถาบันการเงิน

☒ กฎใหม่

☐ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้างโอกาสเข้าถึง
บริการทางการเงิน และสร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล

☐ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง.....

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัจจุบัน ผู้ให้บริการที่เป็นลูกค้าย่อยและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในไทย
ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงิน (Unserved) หรือยังไม่ได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการ
อย่างเพียงพอหรือด้วยเงื่อนไขที่เหมาะสม (Underserved) บางส่วนต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบด้วยต้นทุน
ที่สูงมากและภายใต้เงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม อันเป็นการสร้างภาระทางการเงินที่สูงกว่าระดับรายได้ โดยเฉพาะ
ผู้ให้บริการกลุ่มที่มีรายได้น้อย ไม่มีรายได้ประจำ ไม่มีหลักประกัน หรือไม่มีประวัติทางการเงินกับผู้ให้บริการ
ยาวนานพอ โดยหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ให้บริการกลุ่มนี้ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงินในระบบอย่างเหมาะสม
คือ การที่ข้อมูลของผู้ให้บริการยังกระจัดกระจายอยู่กับผู้ให้บริการหรือหน่วยงานต่าง ๆ และยังไม่มีช่องทาง
ที่ให้ผู้ให้บริการส่งข้อมูลตนเองได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ทำให้ผู้ให้บริการเข้าถึงข้อมูลได้ยากหรือ
มีภาระต้นทุนสูงในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล ส่งผลให้ไม่สามารถวิเคราะห์พฤติกรรม ความสามารถ
และความต้องการของผู้ให้บริการกลุ่มดังกล่าวเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

อีกทั้ง ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล การทำให้ข้อมูลที่อยู่ตามที่แตกต่างกัน
สามารถไหลเวียนไปใช้ประโยชน์ทางดิจิทัลได้อย่างสะดวกและปลอดภัย จะทำให้ภาคการเงินและภาคส่วน
ต่าง ๆ สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและยกระดับ

การให้บริการได้อย่างก้าวกระโดด ซึ่งจะช่วยให้เกิดนวัตกรรมและระบบนิเวศด้านข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุนประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ เหตุไฉนจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

ประชาชนและผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ใช้บริการควรมีสติเข้าถึงและนำข้อมูลของตนที่มีอยู่กับผู้ให้บริการและหน่วยงานต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ เพื่อได้รับบริการที่ตอบโจทย์มากยิ่งขึ้น โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (Personal Data Protection Act: PDPA) มาตรา ๓๑ กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ในการขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลของตนไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นได้ภายใต้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล สำหรับกรณีที่ข้อมูลนั้นอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านหรือใช้งานโดยทั่วไปได้ด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทำงานได้โดยอัตโนมัติ (machine-readable) และสามารถใช้หรือเปิดเผยได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ^๑ อย่างไรก็ดี หากผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้จัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบ machine-readable หรือไม่มีกลไกให้สามารถใช้หรือส่งข้อมูลได้ด้วยวิธีอัตโนมัติ ผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลก็จะไม่สามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น

การที่ผู้ให้บริการไม่สามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนได้สะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้นนั้น ทำให้ผู้ใช้บริการไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลของตนอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้รับบริการที่ตอบโจทย์มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้บริการไม่สามารถนำข้อมูลและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินเพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคลได้ดีขึ้นและเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่ม Unserved และ Underserved อีกทั้งยังทำให้การพัฒนาระบบนิเวศด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลทำได้ช้า

ธปท. จึงออกหลักเกณฑ์กำหนดให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. จัดทำกลไกเพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนทางดิจิทัลได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น บนพื้นฐานที่ว่าผู้ใช้บริการซึ่งเป็นนิติบุคคลควรจะได้รับสิทธิและบริการในลักษณะเดียวกันกับผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคลธรรมดาด้วย

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

การออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้มีกลไกให้ผู้ให้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูลในภาคสถาบันการเงิน (ประกาศฯ) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้มีกลไกให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลทางดิจิทัลของตนที่อยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น อันจะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลของตนได้เต็มที่มากขึ้น และทำให้ผู้ให้บริการสามารถนำข้อมูลและเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น ขณะที่ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องมากเกินไป โดยมีหลักการหรือสิ่งที่อยากเห็น ดังนี้

(๑) ผู้ให้บริการทางการเงินที่เก็บข้อมูลที่มีนัยสำคัญหรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการต้องจัดทำข้อมูลของผู้ใช้บริการและกลไกส่งข้อมูลทางดิจิทัลที่สามารถรองรับการใช้สิทธิของผู้ใช้บริการในการส่งข้อมูลได้สะดวก และปลอดภัย โดยไม่เป็นภาระต่อผู้ให้บริการทางการเงินมากเกินไป

^๑ รายละเอียดตามมาตรา ๓๑ แห่ง PDPA

(๒) ผู้ให้บริการทางการเงินและผู้ให้บริการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอื่นสามารถรับข้อมูลของผู้ใช้บริการ และนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้พัฒนาและนำเสนอบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะการเข้าถึงสินเชื่อในระบบอย่างเหมาะสม และการบริหารจัดการทางการเงินที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล โดยผู้ให้บริการเหล่านี้ได้รับการกำกับดูแลให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงและดูแลผู้ให้บริการได้อย่างเหมาะสม

(๓) การเชื่อมต่อและการรับส่งข้อมูลระหว่างผู้ส่งข้อมูลกับผู้รับข้อมูลหรือผู้ให้บริการอื่นที่สามารถรับข้อมูลให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้การรับส่งข้อมูลได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพปลอดภัย และไม่เป็นการละเมิดและต้นทุนเกินความจำเป็น

(๔) การกำหนดเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งข้อมูลต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิของผู้ใช้บริการ รวมทั้งไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมรับส่งข้อมูลของผู้ให้บริการ ขณะเดียวกันการกำหนดเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมดังกล่าวต้องไม่ทำให้เกิดการรับส่งข้อมูลมากเกินไปจนเกินความจำเป็น และไม่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งข้อมูลกลุ่มใดหรือรายใดรับภาระมากเกินไปจนสมควร รวมถึงคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการทั้งรับและส่งข้อมูลระหว่างกัน (reciprocity) ด้วย

(๕) การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งข้อมูลมุ่งเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการดูแลและจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมทั้งในด้านการบริหารจัดการข้อมูลให้มีความมั่นคงปลอดภัย ความเป็นส่วนบุคคลของข้อมูล และบริหารจัดการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยไม่เป็นการต่อผู้ให้บริการทางการเงินมากเกินไป และไม่กลายเป็นเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการรับส่งข้อมูล

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปัจจุบันผู้ให้บริการส่วนใหญ่สามารถเรียกข้อมูลของตนที่อยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อนำไปอ้างอิงประกอบการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องได้ โดยกระบวนการดังกล่าวมักเกิดขึ้นในลักษณะที่ผู้ให้บริการเป็นผู้ดาวน์โหลดข้อมูล หรือต้องเดินทางไปขอเอกสารที่สำนักงานของผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อส่งให้ผู้ให้บริการทางการเงินอีกรายหนึ่ง ซึ่งรูปแบบและช่องทางในการรับส่งข้อมูลมีความแตกต่างกันในแต่ละผู้ให้บริการ ทำให้การรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งให้ผู้ให้บริการแต่ละรายทำได้ไม่สะดวก

นอกจากนี้ ผู้ให้บริการที่ได้รับเอกสารในรูปแบบกระดาษหรือไฟล์ มีภาระในการตรวจสอบว่าเอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้บริการไม่ได้ถูกปลอมแปลงหรือแก้ไข และในการแปลงข้อมูลเหล่านี้ให้อยู่ในรูปแบบที่ระบบสามารถนำไปใช้ประมวลผลต่อได้ ทำให้มีขั้นตอนและต้นทุนการดำเนินงานเพิ่ม ส่งผลต่อความเร็วในการให้บริการ (เช่น ระยะเวลาที่ใช้พิจารณาอนุมัติสินเชื่อ) และการไม่สนใจให้ปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ให้บริการรายเล็กมาก ๆ ที่ต้นทุนการให้บริการไม่คุ้มกับรายได้จากการปล่อยจำนวนน้อย ๆ

ต่อมาในปี ๒๕๖๕ ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีความพร้อมได้เปิดให้บริการ dStatement โดยประชาชนสามารถให้ความยินยอมเพื่อส่งข้อมูลรายการเคลื่อนไหวบัญชีเงินฝาก (bank statement) ของตนที่มีอยู่กัธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจแห่งหนึ่งไปยังแห่งอื่นได้โดยตรงผ่านช่องทางดิจิทัลได้ เพื่อประกอบการสมัครขอใช้บริการทางการเงิน จากเดิมที่ผู้ให้บริการต้องขอข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบกระดาษหรือไฟล์ด้วยตนเองก่อนนำส่งต่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินรายอื่น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรูปแบบการเข้าร่วมโครงการยังเป็นไปตามความสมัครใจ และมีค่าธรรมเนียมต่อรายการที่สูง ทำให้การให้บริการ

จึงจำกัดอยู่ในวงราชการพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพียง ๑๐ แห่งและมีปริมาณการใช้งานค่อนข้างน้อย (๑๓๕,๓๓๙ รายการ ในปี ๒๕๖๗)

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

การผลักดันให้มีกลไกที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนที่มีอยู่กับผู้ให้บริการและหน่วยงานต่าง ๆ ในต่างประเทศนั้น แบ่งได้เป็น ๒ แนวทางหลัก ได้แก่

(๑) การออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์กำหนดให้ผู้ให้บริการหรือหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำกลไกให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนได้ เช่น เกาหลีใต้ที่เริ่มต้นจากรูปแบบการผลักดันผ่านข้อตกลงร่วมกัน ก่อนขยายขอบเขตข้อมูลอื่น ๆ ที่แลกเปลี่ยนเพิ่มเติม โดยอาศัยวิธีการบังคับภายใต้กฎหมายข้อมูลเครดิต ออสเตรเลียที่ใช้กฎหมาย Competition and Consumer Act ๒๐๑๐ และสหราชอาณาจักรที่ใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้าและกฎหมายระบบการเงินกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดทำกลไกให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนที่มีอยู่กับผู้ให้บริการรายหนึ่งไปยังผู้บริการรายอื่นได้ตามความยินยอมของผู้ใช้บริการ

(๒) การมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลกับผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ในการพัฒนากลไกให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลที่มีอยู่กับผู้ให้บริการภายใต้การกำกับและหน่วยงานภาครัฐไปให้ผู้ให้บริการรายอื่น ๆ เพื่อสมัครหรือใช้บริการทางการเงินได้ทางดิจิทัล เช่น สิงคโปร์และอินเดีย

ทั้งนี้ พบว่าประเทศที่ใช้แนวทางแรกจะสามารถผลักดันให้เกิดการใช้งานในวงกว้างได้ค่อนข้างเร็ว โดยใช้เวลาประมาณ ๓ ปี และทำให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินและบริการทางการเงินในรูปแบบใหม่ที่ตอบโจทย์ผู้ให้บริการ เช่น ธุรกิจรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ตามความยินยอมของผู้ใช้บริการ (Account Information Service Provider: AISP) ธุรกิจให้บริการส่งคำสั่งชำระเงินแทนตามคำสั่งของผู้ใช้บริการ (Payment Initiation Service Provider: PISP)

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎอื่น

ร่างกฎนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎอื่นหรือไม่ อย่างไร

มีความสัมพันธ์และใกล้เคียงกับ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) ซึ่งมีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวให้แก่เจ้าของข้อมูล รวมไปถึงการสร้างมาตรฐานในการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และกำหนดบทบาทหน้าที่และบทลงโทษหากองค์กรไม่ปฏิบัติตาม โดยประกาศฯ ฉบับนี้มีการกำหนดหน้าที่ผู้ให้บริการทางการเงินที่เป็นผู้ส่งข้อมูล ให้จัดทำข้อมูลและกลไกให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนที่มีอยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินรายนั้น ไปยังผู้ให้บริการทางการเงินรายอื่นตามนัยของมาตรา ๓๑ แห่ง PDPA ด้วย

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๖.๑ กฎนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ประกาศฯ นี้อาศัยอำนาจตามกฎหมาย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. ตามขอบเขตที่กำหนด ถือปฏิบัติในเรื่อง (๑) การจัดทำข้อมูลและกลไกให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนทางดิจิทัลตามมาตรฐานกลางที่กำหนด (๒) การกำหนดเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งข้อมูลจะต้องปฏิบัติตามหลักการและแนวทางที่กำหนด อาทิ ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิของผู้ใช้บริการและไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมรับส่งข้อมูลของผู้ให้บริการต่าง ๆ (๓) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งข้อมูลอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการบริหารจัดการดูแลข้อมูลให้มีความมั่นคงปลอดภัย การรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และการคุ้มครองผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว ธปท. ได้พิจารณาถึงความจำเป็นและความมีนัยสำคัญต่อการใช้สิทธิของผู้ใช้บริการ รวมถึงภาระต้นทุนและความพร้อมของผู้ให้บริการควบคู่ไปด้วย เพื่อมิให้เป็นภาระต่อผู้ให้บริการเกินความจำเป็น

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก่ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

ประกาศฯ นี้กำหนดให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. ต้องจัดทำข้อมูลและกลไกส่งข้อมูลทางดิจิทัลที่พร้อมให้ผู้ให้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนได้โดยสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น โดย

(๑) ธปท. คำนึงถึงความจำเป็นของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงและได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้น โดยในระยะแรกกำหนดให้จัดทำข้อมูลและกลไกรับส่งข้อมูลเฉพาะข้อมูลเงินฝาก สินเชื่อ และการชำระเงิน เนื่องจากเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงรายรับรายจ่าย พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน และประวัติการจ่ายชำระของผู้ใช้บริการ

(๒) ธปท. พิจารณาขอบเขตของผู้มีหน้าที่ส่งข้อมูล โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีข้อมูลเงินฝาก สินเชื่อ และการชำระเงินที่มีนัยสำคัญต่อผู้ให้บริการ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีนัยสำคัญได้และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบริการที่ตอบโจทย์ผู้บริการได้จริง โดยไม่สร้างภาระหรือต้นทุนเกินความจำเป็นต่อผู้ให้บริการที่ไม่ได้มีข้อมูลดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

(๓) ธปท. มีแนวทางที่ช่วยลดภาระให้แก่ผู้ให้บริการรายเล็กที่มีหน้าที่ส่งข้อมูล โดยสามารถเลือกใช้วิธีจัดทำช่องทางดิจิทัลในการส่งข้อมูลแบบง่ายได้

(๔) ธปท. กำหนดและบังคับใช้หลักเกณฑ์ในประกาศฯ ที่ได้สัดส่วนตามระดับความเสี่ยง (risk proportionality) ตามประเภทและนัยของผู้ให้บริการ รวมถึงรูปแบบ/กลไกการให้บริการรับส่งข้อมูล เช่น หลักเกณฑ์ในเรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลในส่วนมาตรฐานขั้นต่ำเรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อมิให้ผู้ให้บริการมีภาระเกินความจำเป็น

(๕) ธปท. ได้เปิดให้ผู้ให้บริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานกลางและแนวปฏิบัติที่จะใช้ร่วมกันในการรับส่งข้อมูล เพื่อให้สามารถปฏิบัติและใช้งานได้จริง

๖.๓ กฎนี้จะก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

ประกาศฯ นี้ จะทำให้มีกลไกให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนที่อยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. ผ่านช่องทางดิจิทัลที่ได้มาตรฐาน ได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น ส่งผลให้ผู้ให้บริการและผู้ให้บริการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่อยู่กระจัดกระจายกับผู้ให้บริการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำไปใช้พัฒนานวัตกรรม

ทางการเงินหรือบริการทางการเงินในรูปแบบที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม unserved และ underserved ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ลดการพึ่งพาการกู้ยืมในระบบ

นอกจากนี้ กลไกดังกล่าวยังสามารถต่อยอดช่วยให้เกิดการไหลเวียนข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่าง ๆ ได้มากขึ้น (อาทิ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual bank) และสถาบันค้ำประกันเครดิตแห่งชาติ (National Credit Guarantee Agency: NaCGA) ที่สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาบริการที่ตอบโจทย์แก่ผู้ใช้บริการรายย่อยและ SMEs ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนและจัดทำนโยบายภาครัฐที่ตอบโจทย์มากขึ้น) อีกทั้ง ยังเป็นรากฐานสำคัญของระบบนิเวศข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุนประเทศไทยในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎ

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ธปท.

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร

ประกาศฯ ฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยผู้ส่งข้อมูลเงินฝากของผู้ใช้บริการบุคคลธรรมดา จะต้องพร้อมให้บริการภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๙ และผู้ส่งข้อมูลสินเชื่อและการชำระเงินของผู้ใช้บริการบุคคลธรรมดา จะต้องพร้อมให้บริการภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๗๐ สำหรับผู้ส่งข้อมูลเงินฝากของผู้ให้บริการที่เป็นนิติบุคคล SMEs จะต้องพร้อมให้บริการภายใน ๔ ไตรมาสนับจากวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกแนวปฏิบัติสำหรับการรับส่งข้อมูลของผู้ให้บริการที่เป็นนิติบุคคล SMEs ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๗๑ และผู้ส่งข้อมูลสินเชื่อและการชำระเงินของผู้ให้บริการที่เป็นนิติบุคคล SMEs จะต้องพร้อมให้บริการภายใน ๕ ไตรมาสนับจากวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกแนวปฏิบัติสำหรับการรับส่งข้อมูลของผู้ให้บริการที่เป็นนิติบุคคล SMEs ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๑

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร

(๑) เมื่อประกาศฯ ฉบับนี้ ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ธปท. จะเผยแพร่ประกาศฯ ฉบับนี้ คู่มือสำหรับประชาชน เอกสารที่รวบรวมประเด็นคำถามคำตอบ และเอกสารที่ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้แก่ผู้ให้บริการที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ตามหลักเกณฑ์นี้ในเว็บไซต์ของ ธปท. นอกจากนี้ ธปท. จะจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. เข้าร่วมรับฟังและซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับประกาศฯ ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. ได้รับทราบและมีความเข้าใจในรายละเอียดของประกาศฯ อย่างถูกต้องครบถ้วน

(๒) ธปท. จะมีการจัด Media briefing สื่อสารประเด็นสำคัญของประกาศฯ ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย
 ในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา
 อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

ไม่มี

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การที่ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนทางดิจิทัลได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น
 เพื่อประโยชน์ในการสมัครหรือใช้บริการทางการเงินจากผู้ให้บริการต่าง ๆ นั้น จะช่วยให้ผู้ให้บริการรายย่อย
 และ SMEs ได้รับการบริการทางการเงินที่เหมาะสมกับพฤติกรรมและความสามารถของตนมากขึ้น รวมถึงช่วยให้
 รายย่อยและ SMEs มีโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบด้วยเงื่อนไขและต้นทุนที่เหมาะสมมากขึ้น ลดพึ่งพาเงินกู้
 นอกระบบ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ไม่มีรายได้ประจำ ไม่มีหลักประกัน หรือไม่มีประวัติเดินบัญชีเงินฝาก
 ยาวนานพอ แต่มีข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงถึงความสามารถและพฤติกรรมทางการเงินที่ดี อันจะส่งผลให้
 รายย่อยและ SMEs ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจไทย สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพหรือ
 ประกอบธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน มีการออมที่เหมาะสมกับลักษณะรายได้และพฤติกรรมของแต่ละคน
 และสามารถออกจากกับดักวงวนหนี้สินล้นพ้นตัวได้

อีกทั้ง ผู้ให้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ด้วยต้นทุน
 ที่ลดลง และสามารถทำความเข้าใจผู้ใช้บริการและสามารถพัฒนาบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการ
 ได้ดีขึ้น อันจะช่วยส่งเสริมการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินทั้งในแง่การพัฒนาคุณภาพ เงื่อนไข และราคาใน
 การบริการ รวมทั้งช่วยให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถประเมินความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อได้อย่างเหมาะสม
 แม่นยำขึ้น อันจะช่วยลดโอกาสการเกิดหนี้เสีย และช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจในภาพรวม

นอกจากนี้ กลไกดังกล่าวยังช่วยให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่าง ๆ
 ได้มากขึ้นในอนาคต ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของระบบนิเวศข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนประเทศไทยในการเปลี่ยนผ่าน
 ไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

การที่ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนทางดิจิทัลได้อย่างสะดวก ปลอดภัย ไม่ถูกปิดกั้น
 และสามารถเข้าถึงและได้บริการทางการเงินในระบบอย่างเหมาะสม ลดการพึ่งพาเงินกู้นอกระบบ ทำให้สามารถ
 ประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน มีการออมที่เหมาะสมกับลักษณะรายได้และ
 พฤติกรรมของแต่ละคน และสามารถออกจากกับดักวงวนหนี้สินล้นพ้นตัวได้นั้น จะช่วยลดปัญหาทางสังคม
 ที่เกิดจากการที่คนไม่สามารถออกจากกับดักหนี้ได้ เช่น อาชญากรรม การปล้นจี้ การฆ่าตัวตาย เป็นต้น

นอกจากนี้ การที่ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลที่แสดงถึงพฤติกรรมทางการเงิน
 ที่ดีของผู้ใช้บริการไปวิเคราะห์และประเมินคะแนนพฤติกรรมทางการเงินหรือคะแนนเครดิตที่สะท้อนพฤติกรรม
 และความเสถียรของผู้ใช้บริการได้แม่นยำขึ้น จะทำให้สามารถนำเสนอบริการทางการเงินรวมถึงสินเชื่อด้วยราคา
 และเงื่อนไขที่สะท้อนพฤติกรรมและความเสี่ยงของผู้ใช้บริการแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น อันจะช่วยจูงใจและส่งเสริม

ให้ประชาชนมีวัฒนธรรมเครดิต (Credit culture) และวินัยทางการเงินที่ดี ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของภาคครัวเรือนในระยะยาว

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือ
ดำเนินกิจการทางปกครอง

ประกาศฯ มีถ้อยคำที่แสดงถึงเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การกำกับดูแลมีความเหมาะสม
กับบริบท นัย และความเสี่ยงของผู้ให้บริการทางการเงินแต่ละประเภทและของกลไกส่งข้อมูลแต่ละรูปแบบ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์
อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายเศรษฐวุฒิ สุทธิวิทนา)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒๕ กันยายน ๒๕๖๘

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน ธปท.

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ธนธรรศ บำเพ็ญบุญ

โทร. ๐-๒๒๘๓-๕๘๖๕

อีเมล opendata-fsd@bot.or.th